

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2006-03-24

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt-Åke Nilsson, regeringsrådet Stefan Ersson och justitierådet Lars Dahllöf.

Skollagen

Riksdagens utbildningsutskott har den 14 februari 2006 beslutat inhämta Lagrådets yttrande över lagförslag rörande dels etableringsfrihet för förskolor, dels individuellt program vid fristående gymnasieskolor.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av föredraganden vid utbildningsutskottet Anna Aspegren.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

2 a kap.

13 och 14 §§

I nu gällande 13 § första stycket föreskrivs bl.a. att ett tillstånd att driva en förskola eller ett fritidshem meddelas tillsvidare eller för viss tid och i 14 § andra stycket att ett sådant tillstånd får förenas med villkor av betydelse för kvalitet och säkerhet i verksamheten. Enligt förslaget skall dessa båda bestämmelser utgå. Avsikten, som den framgår av författningskommentaren, är att kommunen inte längre skall kunna meddela tidsbegränsade tillstånd eller förena tillståndet för verksamheten med villkor. Något behov av bestämmelserna anses inte före-

ligga, eftersom kommunen i sin tillsynsroll har att tillse att verksamheten uppfyller erforderliga krav, och som en sista åtgärd, kan återkalla tillståndet.

Vad som nu redovisats föranleder inte någon saklig invändning från Lagrådets sida. Enligt Lagrådets uppfattning behövs inte något be- myndigande avseende rätten att förena ett tillstånd med villkor eller att begränsa ett tillstånd till viss tid. En myndighet som på ansökan meddelar ett för sökanden positivt beslut av här aktuellt slag har nämligen - även utan författningsstöd - enligt allmänna förvaltnings- rättsliga principer rätt att till sitt beslut foga olika slag av villkor. En förutsättning är givetvis att villkoren ligger inom ramen för de syften som skall tillgodoses genom tillståndsgivningen (se härom RÅ 1990 ref 12 med vidare hänvisningar).

Det anförda ger vid handen att paragrafernas bestämmelser om vil- kor för och tidsbegränsning av ett tillstånd är överflödiga. Även enligt Lagrådets mening kan bestämmelserna därför tas bort. Om avsikten emellertid är att kommunen fortsättningsvis skall vara förhindrad att meddela tidsbegränsade tillstånd eller att förena tillståndsbeslut med villkor kan detta inte åstadkommas enbart genom att bestämmelser- na tas bort. Ett uttryckligt stadgande av denna innebörd måste i så fall tas in i lagtexten. En sådan reglering skulle dock medföra att kommunen, även i det fall sökanden så önskade, inte kunde tidsbe- gränsa ett tillståndsbeslut respektive förena ett sådant beslut med villkor. Kommunen skulle i det enskilda fallet inte ha annan möjlighet än att avslå en sådan ansökan om verksamheten inte uppfyller samt- liga de i lagen angivna kraven och några garantier inte finns att verk- samheten kommer att uppfylla dessa. Lagrådet ifrågasätter om inte detta skulle kunna leda till problem, särskilt då fråga är om tillstånd för planerad verksamhet.

17 §

Genom paragrafen föreslås att en kommun fortsättningsvis skall ha en *skyldighet* (och inte som enligt gällande rätt en *möjlighet*) att ge bidrag till sådan enskild förskoleverksamhet eller enskild skolbarnsomsorg som har fått tillstånd enligt 14 § och som uppfyller där och i 17 § angivna förutsättningar för att få bidrag till verksamheten.

Paragrafen består av tre stycken. I första stycket anges vilka förutsättningar som skall föreligga för att bidrag skall beviljas. I tredje stycket beskrivs ett undantag från denna bidragsskyldighet. Andra stycket skiljer sig från de båda nämnda styckena på det sättet att i detta behandlas frågan om hur bidragets storlek skall bestämmas. Enligt Lagrådets mening kan en lämplig ordning vara att de stycken hålls ihop där frågor tas upp om huruvida bidrag över huvud taget skall utgå samt att stycket med bestämmelserna om bidragets storlek får avsluta paragrafen.

9 kap.

8 och 8 a §§

Enligt lagrådsremissen skall inte bara kommunala gymnasieskolor utan även fristående gymnasieskolor få anordna bidragsberättigad utbildning på individuella program.

Enligt föreslagna 8 a § skall, för en elev som genomgår utbildning på ett individuellt program, elevens hemkommun betala det bidragsbelopp som överenskommit med skolan. Vidare framgår av förslaget i 8 § att skyldigheten för en fristående skola att ta emot en elev på ett individuellt program finns endast om skolan och elevens hemkommun kommer överens om det bidrag som kommunen skall betala till

skolan för eleven. Enligt Lagrådets mening framgår däremot inte med tillräcklig tydlighet vad som skall gälla om kommunen och friskolan inte kan komma överens om bidraget och skolan ändå avser ta emot en elev på ett individuellt program, trots att friskolan inte har någon skyldighet att göra detta. Lagtext och författningskommentar framstår som något motsägelsefulla i detta hänseende. Under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet bör klargöras vad som skall gälla för ett sådant fall och lagtexten utformas härefter.